

2021 FEDERAL MECLİS (BUNDESTAG) SEÇİM ANALİZİ

Tarihi Federal Meclis Seçiminde
Kırmızının (SPD'nin) Geri Dönüşü

**Catrina Schläger, Martin Güttler,
Jan Niklas Engels**
Kasım 2021

Almanya'da 2021 Federal Meclis seçimleri bir dönüm noktası oldu: Güçlü partilerin küçük bir ortakla hükümet kurduğu dönemler geçmişte kaldı.

Yeni oluşturulacak hükümet üçlü bir koalisyondan oluşacak. Farklı amaç ve projelerin ülkenin modernleşme süreci doğrultusunda bir koalisyon kimliği içinde birleştirilmesi söz konusu.

SPD seçim zaferini adaylarının yüksek oranda beğenilmesine ve sosyal adalet konusunda yetkin görülmesine borçlu.

İçindekiler

	BİR BAKIŞTA EN ÖNEMLİ SONUÇLAR	3
1	ANA BULGULAR	5
1.1	SPD oyunu önemli ölçüde artırdı – CDU/CSU tarihinin en kötü sonucunu elde etti	5
2	KİM KİME OY VERDİ?	7
2.1	Almanya'nın doğusunda ve batısında sadece birkaç parti eşit derecede başarılı oldu.	7
2.2	"Yaşlılar" ve "gençlerin" parti tercihleri farklı.	7
2.3	Mesleki statü ve eğitim açısından büyük farklılıklar var.	8
3	PARTİLER NEDEN SEÇİLDİ?	10
3.1	SPD programı ve başbakan adayı ile ikna etti	10
4	ÖNCEKİ YILLARA GÖRE NE DEĞİŞTİ?	12
4.1	Seçime katılım oranı ve posta yoluyla oy verme	12
4.2	Seçmenlerin partiler arasında geçişleri	12
4.3	Seçime katılmayanlar ve diğer partiler	13
5	SEÇİM KAMPANYASI NASIL GEÇTİ?	15
5.1	Seçim kampanyasının baskın dinamikleri	15
5.2	Aday faktörü işe yaradı.	16
5.3	Başarı faktörü olarak partinin birliği	16
5.4	Siyasi profil ancak son evrede oluşturuldu	17
6	YENİ HÜKÜMETİ KİM KURACAK?	18
6.1	Bir sonraki hükümeti üç partili bir koalisyon kuracak	18
6.2	Herkes söz sahibi olmak istiyor: Hükümetin kurulması zor olacak.	18
7	SONUÇ	20

BİR BAKIŞTA EN ÖNEMLİ SONUÇLAR

2021 Federal Meclis (Bundestag) seçimi birçok açıdan tarihi bir olguya sahipti. İlk kez (1949'daki ilk Federal Meclis seçimi dışında), bir Federal Şansölye yeniden seçilmek için aday olmadı. Ayrıca üç parti başbakan adayı gösterdi. Bunun yanında seçim kampanyasının bir pandemi dönemine denk gelmesi, bir yandan seçim kampanyalarının yürütülmesini doğrudan etkilerken, diğer yandan kriz yönetimini de ön plana çıkardı. Angela Merkel'in 16 yıl sonra başbakanlıktan çekilmesi, iklim değişikliğinin yarattığı küresel sorunlar ve bunun sonucunda ekonomik sistemin sosyo-ekolojik dönüşümüne duyulan ihtiyaç ile birleşen tüm bu özellikler, 2021 Federal Meclis seçimlerini hangi siyasi kampların seçileceği yönünde bir boyuta taşıdı. Bu belirsizlik döneminde seçmenler kimin yönetimine güveniyor? Almanya'yı korona pandemisinden kim çıkaracak ve gelecekte ülkede refah ve sosyal uyumu sağlamak için gerekli adımları kim atacak?

Bir bakışta en önemli sonuçlar :¹

- Kırmızı geri dönüş: SPD geri döndü ve önümüzdeki dönemde Almanya Federal Meclisi'ndeki en güçlü meclis grubu olacak. İkinci oyların, yani partiye verilen oyların, yüzde 25,7'sini alarak elde edilen başarı SPD şansölye adayı Olaf Scholz ile yakından bağlantılı. Buna karşın Angela Merkel dönemi Birlik partilerinin tarihinde en kötü sonucu olan yüzde 24,1 ile sona erdi. CDU/CSU 2017 Federal Meclis seçimlerine kıyasla 8,9 puan kaybetti. Yeşiller yüzde 14,8 ile parti tarihindeki en iyi sonucu elde ettiler, ancak şansölye koltuğunu alma hedefi göz önünde bulundurulduğunda üçüncü olarak bitirdikleri seçimde başarısız oldular. Dördüncü sırada ise oylarını çok az yükselten (0,7 puan) ve ikinci oyların yüzde 11,5'ini alan FDP yer aldı.
- Üç alanda kazanılan zafer: SPD yalnızca Federal Meclis seçimlerinde değil aynı zamanda Mecklenburg-Vorpommern eyalet seçimlerinde ve Berlin Temsilciler Meclisi seçimlerinde de en güçlü parti oldu. Manuela Schwesig oyların yüzde 39,6'sını alarak (+9) muhteşem bir oranla başbakanlık makamını tekrar kazandı. Franziska Giffey'in de yüzde 21,4 (-0.2) oranında aldığı oyla başkentini yeni belediye başkanı (eyalet başbakanı) olması bekleniyor.
- Yeni koalisyon aritmetiği: CDU/CSU ve SPD parti liderleri

büyük koalisyonun devamını reddettiği için, gelecek hükümet üç partili bir koalisyon olarak oluşacak. SPD seçimin galibi olarak bir sonraki hükümeti kurmak için net bir yetki aldı. İlk ihtimal federal düzeyde seçim galiplerinden oluşan "trafik ışığı" koalisyonu olabilir, çünkü seçimde her üç parti de oylarını artırdı. Diğer taraftan Armin Laschet seçimde açık yenilgisine karşın şimdiye kadar hükümet kurma iddiasını devam ettiriyor ve bir Jamaika koalisyonu kurmaya çalışıyor. Ancak CDU/CSU içinde bu tutuma karşı eleştirel sesler de artıyor. Ancak ankete katılan seçmenler için durum çok net: CDU/CSU ve SPD arasında doğrudan bir karşılaştırma yapıldığında seçmenlerin yüzde 50'si SPD liderliğindeki bir hükümeti tercih ederken, seçmenlerin yalnızca yüzde 29'u CDU/CSU liderliğindeki bir hükümet istiyor.

- Aday faktörü işe yaradı: Olaf Scholz'un adaylığı tüm anketlerde büyük farkla en yüksek onaya sahipti. Şansölye doğrudan seçilmiş olsaydı Olaf Scholz yüzde 45 ile net bir şekilde seçilir; Armin Laschet yüzde 20, Annalena Baerbock ise yüzde 14 oy alırdı.
- Sadece aday değil program da önemli: Bu bağlamda SPD'nin seçim zaferinin iki ana nedeni bulunuyor. Birinci neden şansölye adayı Olaf Scholz'un yüksek oranda kişisel onaya sahip olması; ikinci neden ise insanlar için bu seçimde en önemli olan konuların büyük bir kısmında SPD'nin önemli ölçüde daha yüksek yeterlilik kapasitesine sahip olduğunun düşünülmesiydi. Seçim öncesi anketlerden elde edilen bu gözlemler seçim sonrası yapılan anketlerle de büyük ölçüde doğrulandı. Ankete katılan SPD seçmenlerinin yüzde 44'ü partiye programından dolayı oy verdiklerini söylerken yüzde 36'sı ise aday yüzünden SPD'yi seçtiklerini söyledi.
- Paketin tamamı ikna ediciydi: SPD kampanyasını başarıya ulaştıran yalnızca CDU/CSU ve Yeşiller'in hataları değildi. SPD 2017 Federal Meclis seçim sonuçlarının acı verici deneyiminden ders çıkardı ve hatta bu eğilimi tersine çevirmeyi başardı. SPD, başbakan adayının erken bir dönemde belirlenmesinden başlayarak, program sürecinin birleştirici etkisinden parti yönetiminin farklı grupları bir araya getirmesine kadar yaşanan süreçte birlikte ve güçlü bir şekilde hareket etmeyi başardı.
- Yeni bir başlangıç - ancak bu kez deneyimli bir başlangıç: Merkel döneminin sonunda birçok kişi için ilk kez şu soru ortaya çıktı: Angela Merkel'den başka kim

¹ Rakamlar ve veriler Federal Seçim Kurumu Başkanı'nın yayınladığı kesin olmayan seçim sonuçları, Infratest Dimap'ın seçim öncesi, seçim sonrası seçim analizleri ve Civey'in anketlerine dayanmaktadır.

başbakan olabilir? Seçmenlerin neredeyse üçte ikisi siyasette yeni bir başlangıcı temsil eden bir başbakan istiyor. Aynı zamanda seçmenlerin üçte ikisi hükümet deneyimine sahip bir başbakan talep ediyor. Seçmen tarafından bakıldığında Olaf Scholz tam olarak bu profili karşılıyor gibi görünüyor: Olaf Scholz başbakan yardımcısı olarak bir taraftan sürekliliği temsil ederken diğer taraftan seçim kampanyasında belirlenen konularla (asgari ücret, emekli maaşları, konut sorunu ve iklimin korunması) birçok kişi için yeni bir başlangıcı temsil ediyor.

- SPD - Doğu ve Batı'da eşit derecede güçlü: Sadece SPD (Batı Almanya: yüzde 26,1 / Doğu Almanya: 24,2) ve FDP (Batı Almanya: yüzde 11,9 / Doğu Almanya: yüzde 9,6) ülkenin her iki bölgesinde de yaklaşık aynı güce sahip iken diğer partilerin kaleleri ağırlıklı olarak doğuda, batıda ya da güneyde bulunuyor. Milletvekillerinin doğrudan seçildikleri seçim bölgelerine bakıldığında SPD'nin hem Doğu'da hem de Batı'da kazanabileceği görülüyor. SPD Mecklenburg-Vorpommern ve Brandenburg'daki tüm seçim bölgelerinde doğrudan milletvekili çıkardı. Bu durum örneğin Bremen ve Saarland için de geçerli. Baden-Württemberg, Saksonya ve Bavyera SPD'nin hala zorlandığı bölgeler olsalar da bu bölgelerde de doğrudan milletvekili çıkarıldı ve ikinci oyların oranı da ulusal eğilime benzer bir yaklaşım gösterdi. Hatta SPD Saksonya genelinde oylarını 8,7 puan artırdı. Yalnızca Mecklenburg-Vorpommern (+14,0), Brandenburg (+11,9), Saksonya-Anhalt (+10,2), Thüringen (+10,2) ve Saarland'da (+10,1) daha yüksek bir oy artışı oldu.
- Seçim kampanyasında güçlü bir dinamik vardı: Geriye dönüp bakıldığında seçim kampanyası her seferinde farklı bir partinin bir dönem favori olduğu üç aşamaya ayrılabilir: Yaz başındaki yeşil umut aşaması, yazın ortasındaki siyah alacakaranlık dönemi ve yaz sonundaki kırmızı geri dönüş. SPD bu seçimin net galibidir. Anketlerdeki seçimleri kimin kazanacağı sorusuna bakıldığında birkaç hafta içinde 10 puan yükselerek hem Yeşiller'i hem de CDU/CSU'yu geçmeyi başardı.

1

ANA BULGULAR

1.1 SPD OYUNU ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ARTIRDI – CDU/CSU TARİHİNİN EN KÖTÜ SONUCUNU ELDE ETTİ

Seçim bölgelerinin bulunduğu harita kırmızıya döndü. 2017 Federal Meclis seçimlerinde birkaç renkli noktanın dışında genel olarak siyah olan harita bu kez SPD'nin zaferini açıkça gösteriyor. SPD bir önceki seçime göre daha fazla birinci ve ikinci oyları alarak, yüzde 25,7 ile en güçlü parti oldu. Özellikle Doğu Almanya eyaletlerinde, kuzeyde ve batıda SPD'nin çok sayıda doğrudan milletvekili adayı seçmenleri ikna etmeyi başardı. Bu doğrultuda Mecklenburg-Vorpommern ve Brandenburg'da tüm seçim bölgeleri kazanıldı ve doğrudan milletvekili çıkarıldı (2017'de SPD Brandenburg'da yalnızca bir seçim bölgesini kazanarak doğrudan milletvekili çıkarabilmişti). Saarland ve Bremen'de de SPD tüm doğrudan seçilen milletvekillerini kazanmayı başardı. SPD'li Johann Saathoff Aurich-Emden seçim bölgesinde yüzde 52,8 ile Almanya'da en yüksek birinci oyu alan milletvekili oldu.

İkinci oylardaki, yani doğrudan partiye verilen oylardaki artış ise daha belirgin. Burada SPD doğrudan milletvekili sandalyesinin başka bir partiye gittiği birçok seçim bölgesinde de en güçlü parti olmayı başarabildi. Seçim bölgesi haritasında kuzeyin (doğu ve batı) birkaç istisna dışında siyah ola-

rak renklendirildiği 2017 seçimlerinin aksine, şimdi bu bölge neredeyse tamamen kırmızı oldu ve bu da SPD'nin Doğu'da en güçlü parti olduğunu göstermekte.

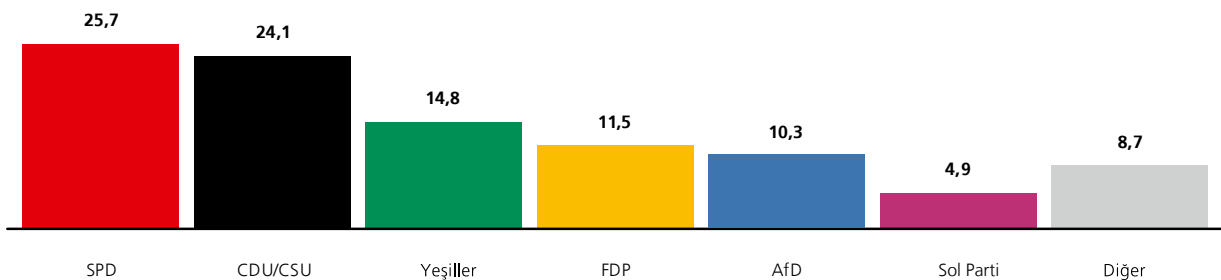
CDU yüzde 24,1 ile tarihinin en kötü sonucunu aldı. CDU Baden-Württemberg'de neredeyse doğrudan seçilen tüm milletvekili sandalyelerini, CSU da Baviera'da biri hariç (Münih-Güneyi Yeşiller aldı) diğer tüm sandalyeleri kazandı, ancak ikinci oylar geçen seçime göre burada da önemli ölçüde düştü. CSU yüzde 31,7 ile tarihinin en kötü ikinci sonucunu elde etti (1949'daki ilk Federal Meclis seçiminde yüzde 29,2'den sonra). CDU/CSU ikinci oylarda toplamda 8,9 puan kaybetti.

Yeşiller yüzde 14,8'lik bir oranla tarihindeki en iyi seçim sonucuyla Federal Meclis'e girdi ve ayrıca bazı seçim bölgelerini kazanarak doğrudan seçilmiş milletvekili sandalyesi kazanmayı da başardı.

Yeşiller'in adayları özellikle büyük kentlerde kazandı. Bu durum ikinci oylar için de geçerli. İkinci oylarda da Yeşiller'in kaleleri büyük kentler oldu.

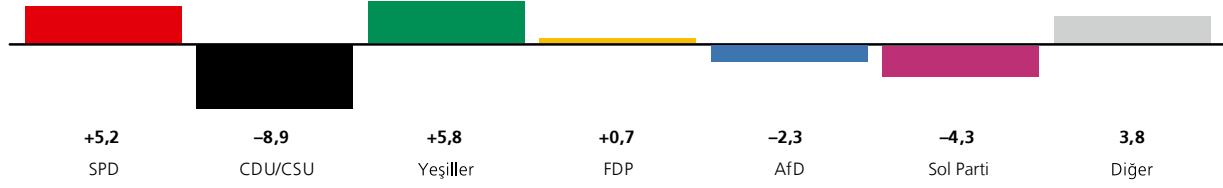
FDP oylarını biraz artırabildi ve ikinci oyların yüzde 11,5'ini alabildi. Liberaller doğrudan bir milletvekili sandalyesi kazanamadılar.

Grafik 1
2021 Federal Meclis seçimi – ikinci oylar (parti oyları) (%)

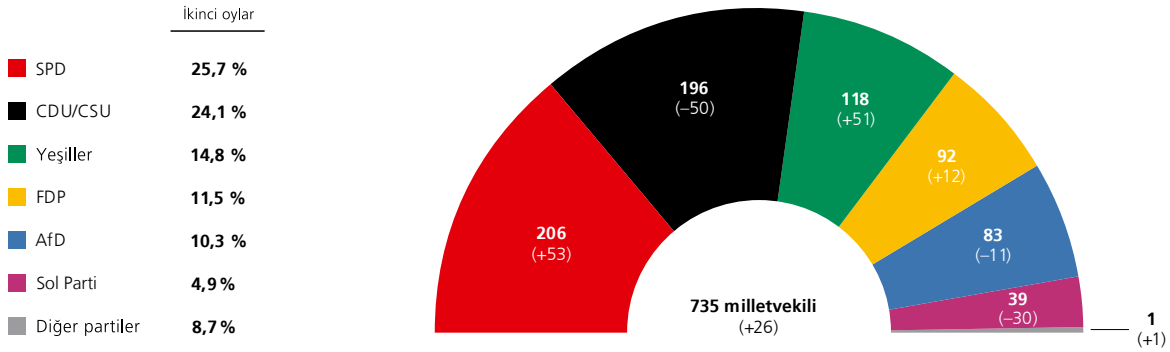
Kaynak: infratest dimap

Grafik 2
2017 Federal Meclis seçimine göre oy kaybı ve oy artışı (%)

Kaynak: infratest dimap

Grafik 3
20. Federal Meclis'te milletvekili dağılımı (%)

Kaynak: infratest dimap

AfD yüzde 10,3'e gerileyerek 2017'deki başarısını tekrarlamadı. Bununla birlikte bazı seçim bölgelerinde doğrudan milletvekili sandalyesi kazandı. AfD Saksonya'da en güçlü parti olarak kalmayı başardı, ayrıca Thüringen ve Saksonya-Anhalt eyaletlerinde de doğrudan milletvekili çıkarmayı başardı. Parti sistemindeki parti sayısının artmasıyla seçim bölgesinde zafer kazanabilmek için artık yüzde 20 artı yüzde x birinci oy oranı (milletvekili oyu) yeterli olabiliyor. AfD Bundestag'a ikinci kez girmesiyle birlikte Alman parti sistemi içinde yerini sağlamlaştırmış oldu.

Sol Parti yüzde 5 olan seçim barajına takılarak yüzde 4,9 oy oranı ile başarısız oldu, ancak üç doğrudan milletvekili sandalyesi (ikisi Berlin'de, biri Leipzig'de) kazandığından dolayı Federal Meclis'e grup düzeyinde girmeyi başardı. Bu durum Sol Parti için son on beş yılın en kötü seçim sonucu oldu.

Bunların dışındaki diğer partiler bu seçimde yüzde 8,7 oy aldı; bu sonuç 2017 seçimlerine göre 3,8 puan daha fazla.

Federal Meclis'in milletvekili sayısı, 'ayarlama sandalyeleri' ile 735'e yükseldi (önceden 709 - normalde 598 sandalye). Yeni parlamentoda CDU/CSU en büyük kaybı yaşayan partiler oldular. CDU/CSU 50 sandalye kaybetti ve artık 196 milletvekiline sahip. Şu anda 206 üyesi olan SPD meclis grubu (+53) en büyük artışı kaydetti. Yeşiller meclis grubu da önemli ölçüde (+51) kazandı ve şu anda 118 sandalyeye sa-

hip. FDP de fazladan 12 milletvekili kazanarak üye sayısını 92'ye çıkardı. Sol Parti 30 sandalye kaybederek 39 üyeye, AfD ise on bir milletvekili kaybederek 83 üyeye geriledi. Ayrıca azınlık statüsüne sahip olan Güney Schleswig Seçmen Birliği (SSW) bir üyeye Federal Meclis'e girdi.

2

KİM KİME OY VERDİ?

2.1 ALMANYA'NIN DOĞUSUNDA VE BATISINDA SADECE BİRKAÇ PARTİ EŞİT DERECEDE BAŞARILI OLDU

Farklı nüfus gruplarına bakıldığında 2021 seçim sonucu partiler arasında büyük farklılıklar gösteriyor. Birçok parti Doğu ve Batı Almanya'da çok farklı boyutlarda başarılı oldu. AfD Doğu Almanya'da yüzde 19,8'e ulaştı ve özellikle Saksonya'da (yüzde 24,6) ve Thüringen'de (yüzde 24,0) güçlü bir konumda. Batı Almanya'da ise AfD ikinci oyların sadece yüzde 8,2'sini alabildi. Sol Parti Doğu Almanya'daki kalelerinde çok oy kaybetti, ancak Doğu Almanya'da oyların hala yüzde 10,1'ini almayı başardı. Batı Almanya'da ise Sol Parti ikinci oyların sadece yüzde 3,6'sını aldı. CDU/CSU ve Yeşiller için durum tam tersi; her iki parti de Doğu Almanya'da Batı Almanya'dan çok daha zayıf bir konuma sahip. CDU/CSU Batı Almanya'da oyların yüzde 25,8'ini elde ederken, Doğu Almanya'daki eyaletlerde ikinci oyların sadece yüzde 17,2'sini alabildi. Yeşiller Batı'da oylarını 6,1 puan artırarak yüzde 15,8'e yükseldi. Doğu'da oy artışı sadece 4,3 puan oldu, böylece ikinci oyların yüzde 9,8'i alınmış oldu. Doğu-Batı karşılaştırmasında yalnızca FDP (Batı Almanya: yüzde 11,9 / Doğu Almanya: yüzde 9,6) ve SPD (Batı Almanya: yüzde 26,1 / Doğu Almanya: yüzde 24,2) nere-

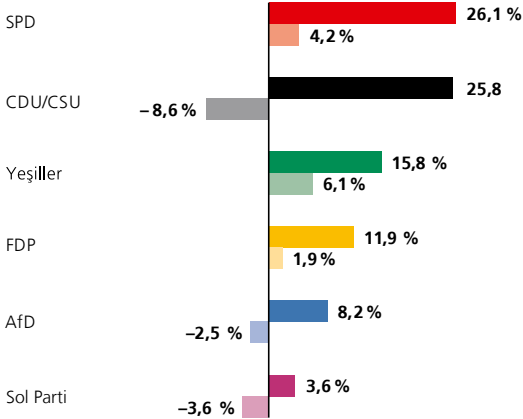
deyse eşit derecede güçlü bir konumdalar. 9,2 puanla Doğu'daki artış özellikle SPD için büyük oldu. Kazanılan doğrudan seçilmiş milletvekili sandalyelerine bakıldığında SPD'nin hem Doğu hem de Batı'da kazanabileceği görülüyor. Mecklenburg-Vorpommern ve Brandenburg'daki tüm doğrudan seçilen milletvekili sandalyelerini SPD aldı; bu durum örneğin Bremen ve Saarland için de geçerli. Baden-Württemberg, Saksonya ve Bavyera SPD için hala zor seçim bölgeleri olmaya devam etse de bu bölgelerde doğrudan seçilen milletvekili sandalyeleri kazandı ve alınan ikinci oylarla ulusal eğilime yaklaştı. Hatta SPD Saksonya'da oylarını toplamda 8,7 puan artırmayı başardı. Yalnızca Mecklenburg-Vorpommern (+14,0), Brandenburg (+11,9), Saksonya-Anhalt (+10,2), Thüringen (+10,2) ve Saarland'da (+10,1) daha güçlü bir oy artışı oldu.

2.2 "YAŞLILAR" VE "GENÇLERİN" PARTİ TERCİHLERİ FARKLI

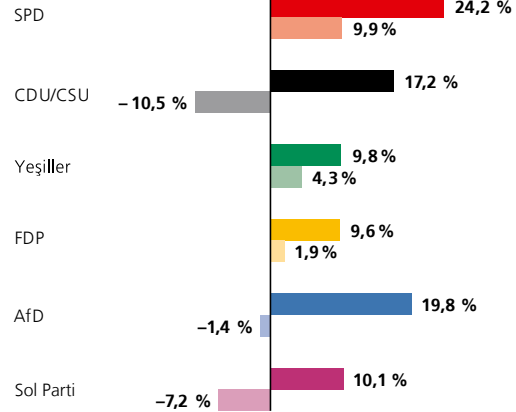
Seçmenler arasında cinsiyete göre sadece marjinal farklılıklar olsa da, yaş grupları arasındaki parti tercihleri çok farklı. En genç seçmenler (18-24 yaş) yüzde 23 ile en çok oyu Yeşiller'e verdiler. Yeşiller'i yüzde 21 ile bu yaş grubunda 9 puanlık bir artış kaydeden FDP takip ediyor. FDP'den sonra

Grafik 4
Doğu-Batı karşılaştırması – ikinci oylar (% ve değişim)

Batı Almanya

Doğu Almanya

Kaynak: infratest dimap Exit Poll

yüzde 15 ile SPD geliyor. Bu yaş grubunda CDU/CSU kelimenin tam anlamıyla çökmüş bir durumda (yüzde -14 puan) ve oyların sadece yüzde 10'unu alabildi. Bu partiyi yüzde 8 ile Sol Parti ve yüzde 7 ile AfD izliyor.

60 yaş ve üzeri seçmenler için ise tablo tamamen farklı. SPD ikinci oylarını 10 puan artırarak yüzde 34'e yükseldi ve böylece birinci sıraya yerleşti. SPD'yi yüzde 33 ile CDU izliyor ama CDU burada da diğer tüm yaş gruplarında olduğu gibi oy kaybetti. Diğer tüm partiler açık ara geride kaldılar. Yeşiller oylarını biraz artırsa da (3 puan) yine de oyların sadece yüzde 8'ini alabildi. FDP ve AfD de oyların yüzde 8'ini aldı, ancak iki parti de 2017'ye göre 2 puan kaybetti. Sol Parti bu gruptaki oylarının yarısını kaybederek yüzde 4'e geriledi, tüm nüfus gruplarında Sol Parti oy kaybetmesine karşın, genç seçmenler grubunda diğer partilere kıyasla biraz daha iyi durumda.

AfD 35-44 yaş grubunda en iyi sonucu elde eden tek parti oldu. AfD tüm gruplarda oy düşüşü kaydetse de yine de ekonomik durumundan memnun olmayan ve diğer partilerden hayal kırıklığı yaşayan kişiler arasında en büyük desteği buldu.

2.3 MESLEKİ STATÜ VE EĞİTİM AÇISINDAN BÜYÜK FARKLILIKLAR VAR

Seçmenlerin oy verme tercihi eğitim ve mesleki statü açısından değerlendirildiğinde de büyük farklılık gösteriyor. SPD'nin en güçlü seçmen grubu yüzde 35 (+7 puan) ile emekliler olurken, CDU/CSU bu grupta 7 puanlık bir kayıpla yüzde 34 ile ikinci sırada, Yeşiller ise diğer iki partinin çok gerisinde kalarak yüzde 10 oy oranıyla üçüncü sırada yer alıyor.

SPD ayrıca yüzde 26 (+3) gibi bir skorla işçiler arasında ortalamanın üzerinde bir performans sergiledi. SPD bu grupta net bir şekilde en güçlü parti olarak AfD'nin (yüzde 21 / +/- 0) ve CDU/CSU'nun (yüzde 20 / -5) önünde yer alıyor. Sol Parti sadece yüzde 5 (-5) oy oranına sahip ve yüzde 9 (+1) oy alan FDP'nin arkasında, yüzde 8 (+3) oy alan Yeşiller'in de gerisinde.

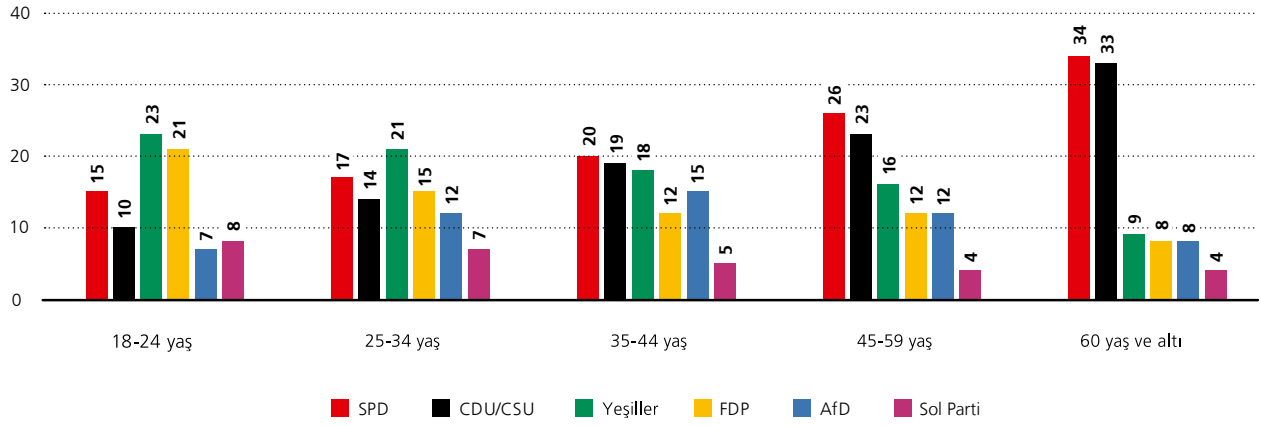
Kendi hesabına çalışan ve işveren grubundaki seçmenlerin yüzde 26'sı CDU/CSU'yu seçti, bu da yüzde 10 puanlık bir düşüş anlamına geliyor. Kendi hesabına çalışan ve işveren grubundaki seçmenler arasında ikinci sırada yer alan FDP, ikinci oyların yüzde 19'unu aldı. SPD ve Yeşiller'in her ikisi de bu meslek grubunda oylarını artırdı ve her biri yüzde 16 oy oranına ulaştı.

Memurlar 7 puanlık bir düşüşle de olsa yüzde 29 ile CDU/CSU'ya oy vermeyi tercih ederken bu meslek grubunun yüzde 24'ü de (+8 puan) Yeşiller'e oy verdi. SPD 1 puanlık bir artışla yüzde 19'a yükseldi.

Formel eğitim genellikle meslek ve yapılan işle yakından bağlantılıdır. SPD düşük ve orta eğitimli seçmen gruplarında yüzde 33 (+7) ve yüzde 27 (+6) ile en güçlü parti olmayı başardı. Böylece SPD düşük eğitime sahip seçmen

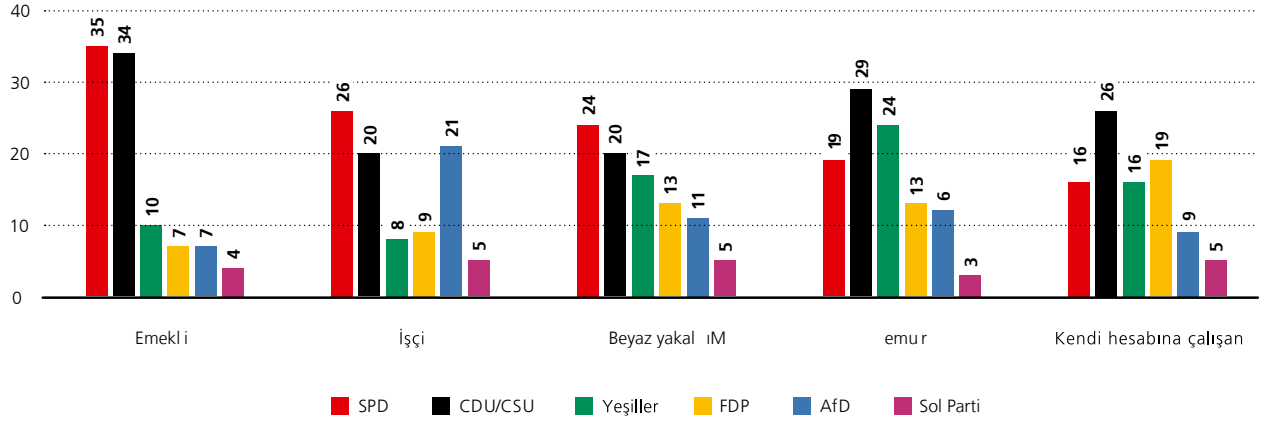
grubunda yalnızca yüzde 31 (-7) ve orta eğitim düzeyi grubunda yüzde 24 (-9) oy alan CDU/CSU'nun önüne geçiyor. Eğitim düzeyi yüksek seçmen grubunda Yeşiller yüzde 23'lük (+9) oy oranı ile net bir şekilde ortalamanın üzerinde bir başarı elde ederek birinci sırada yer alıyor. Yeşiller'i yüzde 22 (+4) ile SPD ve yüzde 21 (-9) ile CDU/CSU yakından takip ediyor.

Grafik 5
Yaş grupları (%)

Kaynakça: infratest dimap Exit Poll

Grafik 6
İş/Meslek (%)

Kaynakça: infratest dimap Exit Poll

3

PARTİLER NEDEN SEÇİLDİ?

3.1 SPD, PROGRAMI VE BAŞBAKAN ADAYI İLE İKNA ETTİ

Oy tercihlerinin olası nedenlerine bakıldığında, SPD'nin hem başbakan adayı hem de programatik yönelimi nedeniyle Federal Meclis seçimlerinde en güçlü parti olarak ortaya çıktığı açıkça görülüyor. Federal Meclis seçimlerinde başbakan doğrudan seçilseydi, Olaf Scholz bu seçimi net bir şekilde kazanırdı.

Olaf Scholz yüzde 45 ile seçmenlerin yalnızca yüzde 20'sinin ve yüzde 14'ünün doğrudan oy vereceği Armin Laschet ve Annalena Baerbock'un çok önündeydi. Temmuz ayındaki Deutschlandtrend anketinde SPD ve CDU/CSU'nun adayları neredeyse aynı oy oranına sahipti (yüzde 29 Scholz / yüzde 28 Laschet); Yeşiller'in adayı ise yüzde 18 ile o dönemde bile zaten üçüncü sıradaydı. Ağustos ayındaki Deutschlandtrend anketinde resim önemli ölçüde değişti. Anket Batı Almanya'da yaşanan sel felaketinin ardından gerçekleştirildiğinden, bu durumun adayların oy oranlarıyla net bir bağlantısı olduğu görülebilir. Bu ankette Laschet'in oy oranı yüzde 20'ye düştü. Scholz için onay oranı yüzde 35'e yükselirken, Baerbock ise biraz oy kaybederek yüzde 16'ya gerilemiş oldu. Ancak o dönemde ankete katılanların çoğunluğu (yüzde 35) hala CDU/CSU tarafından yönetilen bir federal hükümet istiyordu (SPD yüzde 25 ve Yeşiller yüzde 16). Bu anketi takip eden haftalarda Scholz'un başbakanın doğrudan seçilmesiyle ilgili soruda değerleri yükselmekle kalmadı, aynı zamanda SPD'nin de bir sonraki federal hükümete hangi partinin liderlik etmesi gerektiği sorusuyla ilgili değerleri önemli ölçüde yükseldi; böylece SPD siyasi atmosferi kendi lehine çevirmeyi başardı. SPD'ye onay yüzde 38'e çıkarken seçmenlerin sadece yüzde 28'i CDU/CSU tarafından yönetilen bir hükümet istiyordu (Yeşiller yüzde 14). Bu bulgu da sadece SPD adayının değil, partinin tamamının seçimden önceki haftalarda seçmenleri ikna ettiğine işaret ediyor.

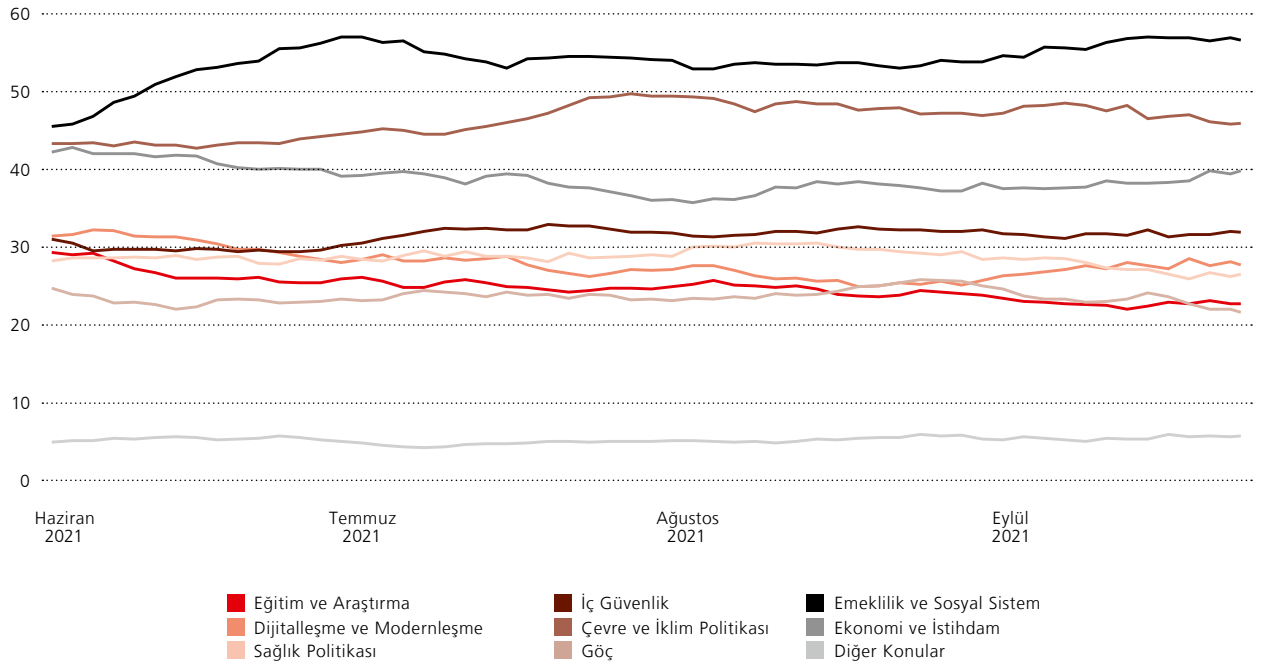
2021 Federal Meclis seçimlerinde halk için en önemli olan konulara ve partilere atfedilen sorun çözme kapasitesine bakıldığında da bu durum netlik kazanıyor. Civey Enstitüsü'nün seçim öncesi yaptığı ankette oy verme kararını en çok hangi üç konunun etkileyeceği sorusu soruldu. Yüzde 56,3 ile emeklilik ve sosyal sistemler en sık gündeme gelirken, bunu yüzde 46,2 ile çevre ve iklim politikası ve yüzde 39,1 ile ekonomi ve istihdam izledi.

Partilerin sorun çözme yetkinlikleri üzerine yapılan bir karşılaştırma, SPD'nin çevre ve iklim politikası ve ekonomi konusu dışındaki alanlarda çok önde olduğunu açıkça ortaya koyuyor. İnsanlar SPD'nin sorunları çözme yetkinliğine güvendiklerini şu rakamlarla ortaya koyuyor: Emeklilik SPD yüzde 36 (CDU/CSU yüzde 20, Yeşiller yüzde 4), sağlık politikası SPD yüzde 33 (CDU/CSU yüzde 24, Yeşiller yüzde 9), aile politikası ve çocuk bakımı SPD yüzde 32, (CDU/CSU yüzde 18, Yeşiller yüzde 19), sosyal adalet SPD yüzde 40, (CDU/CSU yüzde 15, Yeşiller yüzde 7). Çevre ve iklim politikası söz konusu olduğunda insanların neredeyse yarısı (yüzde 48) Yeşiller'in bu sorunları çözme kapasitesinin en yüksek olduğunu söylerken, SPD (yüzde 13) ve CDU/CSU (yüzde 12) bu alanda çok düşük sorun çözme yetkinliği ile ilişkilendiriliyor. Buna karşılık ankete katılanların yüzde 44'ü SPD'nin ücretlerin yeterli bir seviyede olmasını sağlamasına güvenirken, katılımcıların yalnızca yüzde 16'sı CDU/CSU'ya ve yüzde 5'i ise Yeşiller'e güveniyor. En önemli üç konu içerisinde CDU/CSU sadece ekonomi alanında (yüzde 32) yetkin görülürken, ankete katılanlar ekonomi alanında SPD'yi yüzde 25, Yeşiller'i de yüzde 6 düzeyinde yetkin olarak değerlendirdi. Bu konuda FDP yüzde 16 ile en iyi değerlendirmesini, yani bu konuda seçmen kitlesinin üstünde bir puan alabildi.

Bu bulgulara göre SPD'nin seçim zaferi hem başbakan adayı Olaf Scholz'un yüksek kişisel onay puanlarından hem de bu seçimde insanlar için en önemli olan konuların büyük bir kısmı için önemli ölçüde sorunları çözme kapasitesinin daha yüksek olduğunun düşünülmesinden kaynaklanıyor. Seçim öncesi anketlerden elde edilen bu gözlemler seçim sonrası anketlerle de doğrulandı. Ankete katılan SPD seçmenlerinin yüzde 44'ü partiyi programı nedeniyle yüzde 36'sı da adayı için seçtiklerini söylediler.

Grafik 7

Hangi üç politika alanı sizin 2021 Federal Meclis seçiminde oy verme tercihinizi en çok etkileyecek? (%)

Kaynak: Civey, Veri güncelliği 24.09.2021

4

ÖNCEKİ YILLARA GÖRE NE DEĞİŞTİ?

4.1 SEÇİME KATILIM ORANI VE POSTA YOLUYLA OY VERME

Yaklaşık 61,2 milyon seçmenden 46,8 milyonun biraz üzerinde vatandaş oy kullanma hakkını kullandı. Böylece seçime katılım oranı çok az da olsa 0,4 puan artarak yüzde 76,6'ya yükseldi. Ancak oy kullanma hakkı olan toplam kişi sayısı biraz düştüğü için 2017 yılına göre biraz daha az oy kullanıldı. Gelir düzeyi ile seçime katılım oranının birbiriyle ne ölçüde ilişkili olduğu henüz mevcut verilerden belirlenmiyor. "Gelir ne kadar düşükse, seçmen katılımı da o kadar düşük" eğiliminin devam edip etmeyeceği henüz analiz edilmeyi bekliyor.

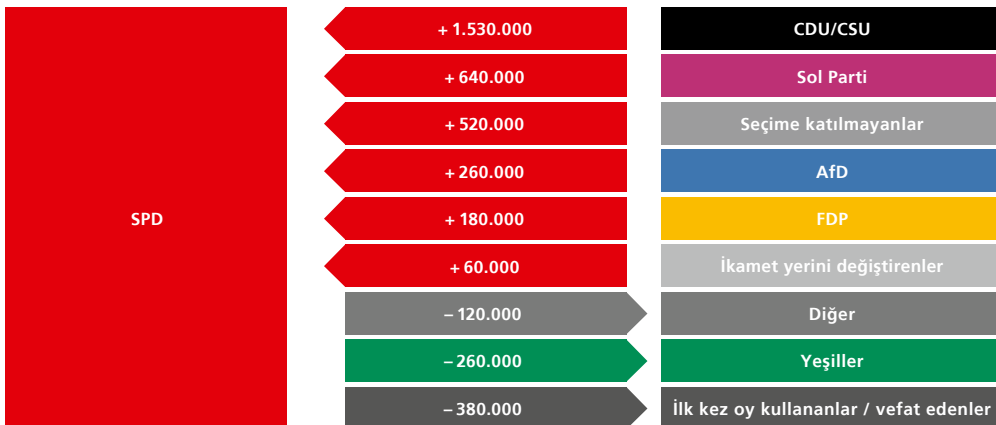
Posta yoluyla oyunu kullanan seçmenlerin oranı için şu anda herhangi bir veri mevcut değil. Bununla birlikte oy kullanma hakkına sahip olanların yaklaşık yüzde 40'ı posta yoluyla oy kullanmak için başvuruda bulundu, bu nedenle - korona pandemisi nedeniyle de – posta yoluyla kullanılan oylarda daha da önemli bir artış olması çok muhtemel.

4.2 SEÇMENLERİN PARTİLER ARASINDA GEÇİŞLERİ

Oy geçişlerinin belirlenmesi metodolojik olarak oldukça zordur. Bizim değerlendirmemiz Infratest Dimap tarafından bilimsel olarak 560 seçilmiş seçim merkezinde ya da seçim bölgesinde yapılan seçim sonrası çıkış anketine dayanmaktadır.

SPD 2017'ye kıyasla oyunu 2,2 milyon artırmıştır. SPD'ye açık farkla en çok oy, yani 1.530.000 oy CDU/CSU'dan geldi. Ama sadece önceki Merkel seçmenleri Olaf Scholz ve SPD lehinde karar vermedi. 640.000 oy eski Sol Parti seçmenlerinden geldi. SPD'ye bu kez oy veren üçüncü en büyük grup 520.000 oyla önceki seçime katılmayan seçmenlerden oluşuyor. SPD kazanımlarının yüzde onundan biraz fazlasını, yani 260.000 oyu eski AfD seçmenleri oluşturuyor. 180.000 oy FDP kampından ve 60.000 oy ise ikametini değiştirenlerden geldi. SPD yalnızca ölümler nedeniyle 380.000 oy kaybederken, Yeşiller'e 260.000 oy ve diğer partilere de 120.000 oy kaybetti.

Grafik 8
SPD'nin oy geçişleri

Kaynak: infratest dimap

Grafik 9
Yeşiller'in oy geçişleri

Kaynak: infratest dimap

Grafik 10
CDU/CSU'nun oy geçişleri

Kaynak: infratest dimap

Yeşiller'in oy artışı da ilk sıralarda SPD ile benzerlik gösteriyor: Buna göre eski CDU/CSU seçmenlerinden 920.000, Sol Parti'den 480.000 ve seçime katılmayanlardan 300.000 oy Yeşiller'e kaydı. Yeşiller için ilk kez oy kullananların sayısının da 300.000 olduğu tahmin ediliyor. Yeşiller oylarını toplamda 2,5 milyondan fazla artırabildi.

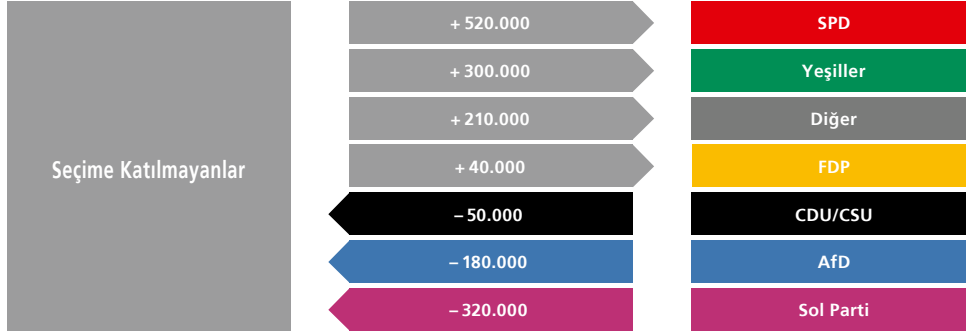
CDU/CSU'nun oy geçiş modeli ise bu partilerin tarihlerinde aldıkları en kötü sonuç nedeniyle çok farklı görünüyor. Birlik partileri sadece AfD'den (80.000), ikamet yerini değiştirenlerden (40.000) ve Sol Parti'den (20.000) az miktarda oy geçişi yaşadı. CDU/CSU toplamda yaklaşık 4,3 milyon oy kaybıyla 11 milyonun biraz üzerinde oy aldı. Daha önce de belirtildiği gibi, en büyük geçişler SPD'ye (1.530.000) ve Yeşiller'e (920.000) oldu. Ancak seçmenlerin ölümü ya da ilk

kez oy kullananlar arasındaki düşük destek seviyesi de oyların 890.000 azalmasına neden oldu. FDP (490.000) ve diğer partiler (490.000) yönünde de oy kaybı yaşandı.

4.3 SEÇİME KATILMAYANLAR VE DİĞER PARTİLER

İyi haber: Seçime katılmayanların sayısı azaldı. SPD açık farkla önceden seçime katılmayanlar grubundan en çok insanı sandığa gitmeye motive edebildi. SPD için bu gruptan 520.000 oy artışı gerçekleşti. Bu gruptan Yeşiller 300.000 oy ve FDP de 40.000 oy kazandı. CDU/CSU (-50.000), AfD (-180.000) ve Sol Parti (-320.000) ise seçime katılmayanlar grubundan oy kaybetti.

Grafik 11
CDU/CSU'nun oy geçişleri

Kaynak: infratest dimap

Küçük partilerin oyları incelendiğinde de ilginç detaylar ortaya çıkıyor. Daha önce seçime katılmayanlar grubundan 210.000 oy daha önce Federal Meclis'te temsil edilmeyen küçük partilerden birine gitti. Bu "diğer partiler" grubu ikinci oyların yüzde 8,7'sini aldı. Hür Seçmenler partisi oylarını en çok artıran (1,4 puan) parti olarak oy oranını yüzde 2,4'e yükseltti. "Hayvanları Koruma Partisi" (yüzde 1,5),

"Taban Demokrasisi Partisi" (yüzde 1,4) ve "Parti" (yüzde 1,0) ikinci oyların yüzde 1'inden fazlasını aldılar. Bu partilere verilen oylar kısmen Federal Meclis'te temsil edilen partilerin politikalarından duyulan memnuniyetsizliğin bir ifadesi olsa da, pandemideki zorluklar ve siyasetten genel olarak hoşnutsuzluk göz önüne alındığında oylardaki artış oldukça düşük.

5

SEÇİM KAMPANYASI NASIL GEÇTİ?

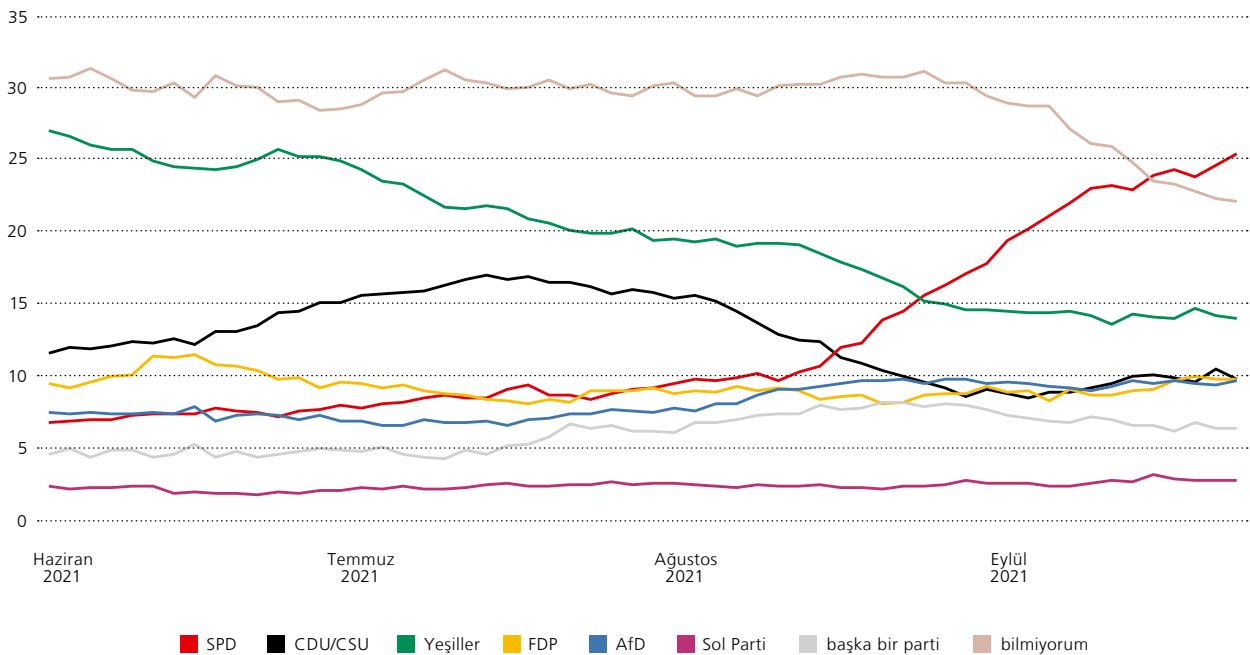
5.1 SEÇİM KAMPANYASININ BASKIN DİNAMİKLERİ

Geriyeye dönüp bakıldığında seçim kampanyası her seferinde farklı bir partinin favori olduğu üç aşamaya ayrılabilir: Yeşil umut, siyah alacakaranlık ve kırmızı geri dönüş. Yaz başındaki ilk aşamada Yeşiller öndeydi ve başbakanlık makamına ciddi adımlarla ilerliyordu. Bu durum Yeşiller ve CDU/CSU arasında bir düelloydü ve birçokları için SPD sadece bir seyirciydi. SPD bu süre zarfında - tüm korona yılı boyunca olduğu gibi - Pazar anketinde yüzde 15'lerde çakılı kalmıştı. Buna karşılık Yeşiller 2019 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde elde edilen başarıyla (yüzde 20,5) seçim kampanyasına istikrarlı bir şekilde girmeyi başardı ve Annalena Baerbock'un nisan ayında başbakan adayı olarak gösterilmesinin ardından CDU/CSU'yu bile geçtiler. Ancak Yeşiller yaptığı birkaç hata nedeniyle - iyileştirilmiş özgeçmiş, rapor edilmeyen gelir ve intihal tartışması - bu eğilimi sürdürmeyi

başaramadı. Bunun yerine CDU/CSU tekrar öne geçmeyi başardı. CDU/CSU seçim kampanyasının ikinci aşamasına denk gelen yaz aylarında önde olsa bile bu ivmeyi sürdürmedi. CDU/CSU; başbakan adaylık sürecinin zor geçmesinden ve çok sayıda parti içi anlaşmazlıklardan dolayı bir türlü istikrar sağlayamadı. Aynı zamanda yaz aylarında seçmenler arasında Angela Merkel'in kesinlikle bir daha aday olmayacağını farkındalığı arttı. Böylece de başbakanlık makamının partiye sağladığı manevi avantaj da kaybedildi. Sel felaketi ve CDU şansölye adayının talihsiz görünümü, seçim kampanyasının üçüncü aşamasını kırmızı bir geri dönüşle başlatan dönüm noktası oldu. SPD anketlerde istikrarlı bir şekilde yükseldi ve hem Yeşiller'i hem de CDU/CSU'yu 10 puanlık bir farkla geçmeyi başardı. Rüzgar dönmüştü ve seçim kampanyasının son aşaması SPD ile CDU/CSU arasında bir düelloya dönüştü. Daha önce hiçbir Federal Meclis seçim kampanyasında böyle bir dinamizm yaşanmamıştı.

Grafik 12

Sizin değerlendirmenize göre bu partilerden hangisi Federal Meclis seçimlerinde şimdiye kadar en ikna edici seçim kampanyasını yürüttü? (%)

Kaynak: Civey, Datenstand (veri güncelliği) 24.09.2021

Pazar anketlerindeki gelişmelere paralel olarak seçmenler de partilerin seçim kampanyalarını bir bütün olarak değerlendiriyorlar. Yeşil bir yükselişin ardından, kırmızı bir yükselişle sonuçlanan siyah hayal kırıklığı geldi. Genel olarak başarılı bir seçim kampanyası çeşitli faktörler tarafından belirlenir. Her halükarda, inandırıcı bir adaya, üyelerini ve farklı çevreleri harekete geçirebilecek disiplinli bir partiye ve siyasi profil oluşturmaya olanak tanıyan güçlü bir programa ihtiyacınız var.

5.2 ADAY FAKTÖRÜ İŞE YARADI

Bu seçimde de aday faktörü önemli bir rol oynadı. Önceki Federal Meclis seçimlerinde Şansölye Angela Merkel başbakanlık makamının avantajlarını ustaca kullanmıştı. Merkel'in siyaseti bırakmasıyla ilk kez birçok insan için şu soru ortaya çıktı: Angela Merkel'den başka kim şansölyelik yapabilir? Her şeyden önce hemen hemen seçmenlerin üçte ikisinin siyasette yeni bir başlangıcı temsil eden bir başbakanın olmasını istediğini belirtmek gerekir. Aynı zamanda bu seçmenlerin üçte ikisi hükümet deneyimine sahip bir başbakan adayı talep ediyorlar. Almanlar Merkel döneminin sonunda yeni bir başlangıç istiyor ama bu başlangıcı da deneyimli biriyle yapmak istiyorlar. Almanlar için en önemli "şansölye özellikleri" güçlü liderlik, net siyasi tutum, konulara hakim olma ve uzun vadeli bir vizyonu içeriyor. Üç adaydan hiçbiri bu özelliklerin tümüne sahip değil. Ancak Olaf Scholz en geniş yelpazeyi kapsıyor ve konulara hakim

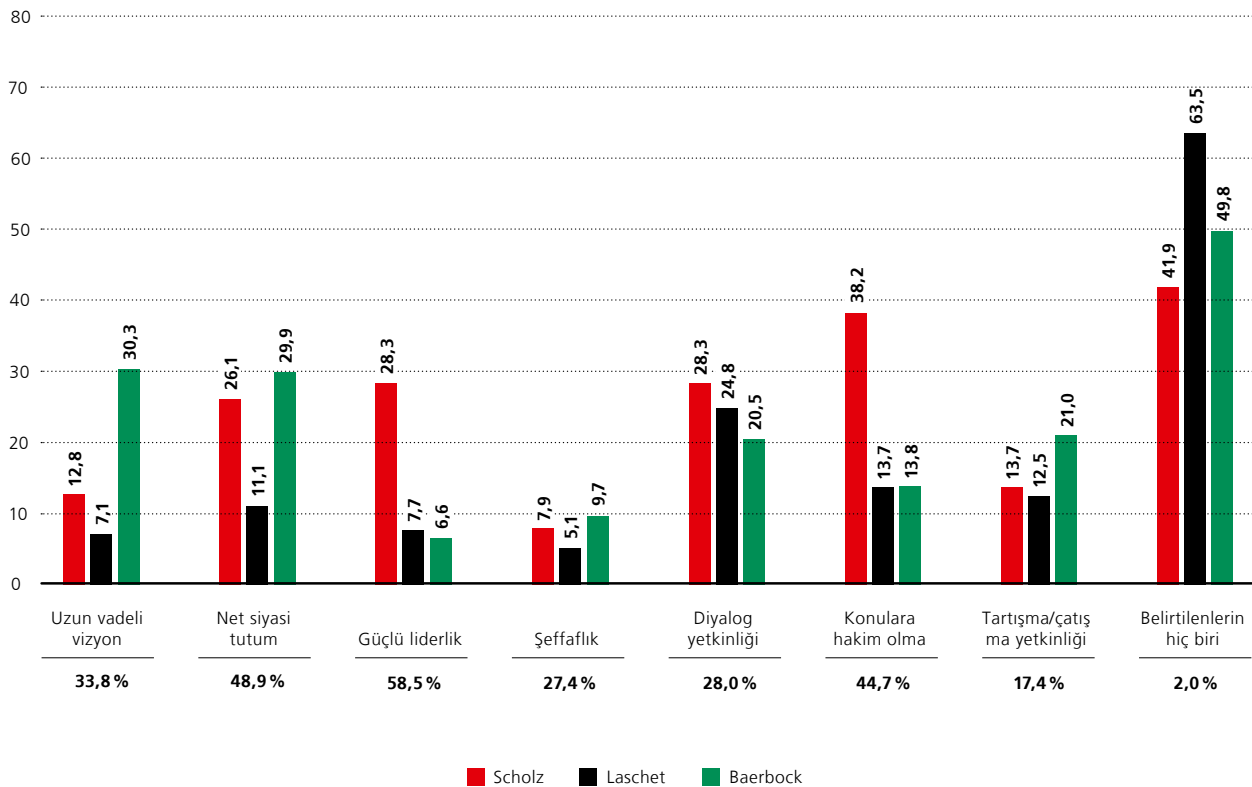
olma (yüzde 38), liderlik (yüzde 28), diyaloga girme isteği (yüzde 28) ve net siyasi tutum (yüzde 26) özellikleriyle diğer adayları geçiyor. Annalena Baerbock'un güçlü yönlerini, uzun vadeli vizyonlar (yüzde 30), net siyasi tutum (yüzde 30), tartışmaya/çatışmaya açık olma (yüzde 21) ve diyalog yetkinliği (yüzde 21) oluşturuyor. Armin Laschet rakipleriyle karşılaştırıldığında yalnızca diyalog yetkinliği (yüzde 25) ile öne çıkıyor. Olaf Scholz bu nedenle seçim kampanyasının son aşamasında en ikna edici aday olarak kabul edildi ve seçime favori olarak girdi.

5.3 BAŞARI FAKTÖRÜ OLARAK PARTİNİN BİRLİĞİ

"Parti birliği/disiplini" açısından özellikle Yeşiller ve SPD parti içi tartışmaları arkalarında bırakan ve artık ortak bir tutum etrafında birleşen partiler olarak görünmeyi başarırken, CDU/CSU bölünmüş bir parti tablosu sundu. Markus Söder ile Armin Laschet arasında yaşanan şansölye adaylığı konusundaki anlaşmazlık ve ardından gelen inandırıcı olmayan dayanışma ifadeleri CDU/CSU'yu önemli ölçüde zayıflattı. Ve bununla da kalmayıp CDU/CSU'nun Merkel döneminden ne kadar bölünmüş bir şekilde çıktığını gösterdiler. Federal Meclis seçimlerinden sonra CDU/CSU'nun gelecekteki politikasına ilişkin bir tartışma yaşanacağı kaçınılmaz görünüyor. Yeşiller 2005'ten beri hükümetin bir parçası olmadılar ve 2017'de koalisyon (Jamaika) görüşmelerinde kısaca iktidarın kokusunu aldılar. Sonuç

Grafik13

Sizin değerlendirmenize göre bu partilerden hangisi Federal Meclis seçimlerinde şimdiye kadar en ikna edici seçim kampanyasını yürüttü? (%)

Kaynak: Civey, Datenstand (veri güncelliği) 24.09.2021

olarak Yeşiller partinin gerçekçi kanadından gelen yeni parti liderleri Annalena Baerbock ve Robert Habeck ile siyasetin merkezinde olduklarını beyan ettiler ve şansölye koltuğu için hazır olduklarının sinyalini verdiler. SPD 2017 Federal Meclis seçim sonuçlarının acı verici deneyimlerinden ders çıkararak rüzgarı tersine çevirebilmeyi başardı. Şansölye adayının erken açıklanmasından program sürecinin birleştirici etkisine, parti yönetiminin farklı parti kanatlarını bütünlüştürmesine kadar SPD disiplinli bir şekilde ortaya çıkmayı başardı. Önceki seçim kampanyalarının aksine aday ve program birbiriyle uyumluydu; bu da parti ve şansölye adayının özgün bir seçim kampanyası yürütebilmesi ve tutarlı bir genel paket sunabilmesi anlamına geliyordu.

5.4 SİYASİ PROFİL ANCAK SON EVREDE OLUŞTURULDU

Bu seçim kampanyasında partilerin hiçbiri konularını uzun süre kamuoyunda tutmayı başaramadı. Bunun yerine bu seçim kampanyası öncelikle dış faktörler tarafından yönlendirildi: Önce korona, ardından sel felaketi ve son olarak Afganistan'daki trajik olaylar. Televizyonda yayınlanan üç adayın katıldığı üç tartışma programında ve çok sayıda medya röportajı ve katılım formatında farklı konular/pozisyonlar defalarca tartışılrsa da net bir kutuplaşma seçim kampanyasının son aşamasında ortaya çıktı. Kırmızı-yeşil (SPD-Yeşiller), kendisini siyah-sarıya (CDU/CSU-FDP) bir alternatif olarak konumlandırdı ve sosyal, ekonomik ve iklim politikasında birbirlerine yakın pozisyonlara sahip olmaları net bir başlangıç sinyali verdi ve bu da seçmenler tarafından kabul edildi. Olası bir kırmızı-yeşil-kırmızı (SPD-Yeşiller-Sol Parti) koalisyonun reddedilmemesi muhafazakarların ve liberallerin "Kırmızı Çorap Kampanyası"nı [anti-komünizm propagandası] yeniden başlatmasına bahane oldu ve toplumu sola kaymaya karşı uyardılar. Bu CDU/CSU'nun seçmen tabanını harekete geçirmesini sağladı. Bir sosyal demokrat şansölyenin seçilmesinin gerçekçi bir yaklaşım olması birçok Sol Parti destekçisini SPD'ye oy vermeye motive etti ve bu da Sol Parti'yi önemli ölçüde zayıflattı.

6

YENİ HÜKÜMETİ KİM KURACAK?

6.1 BİR SONRAKİ HÜKÜMETİ ÜÇ PARTİLİ BİR KOALİSYON KURACAK

2021 Federal Meclis seçimleri aynı zamanda Alman koalisyon aritmetiği için tarihi bir dönüm noktasıdır. Büyük koalisyonun [CDU/CSU-SPD] devamı lehinde aritmetik çoğunluk olmasına karşın koalisyonun devam etmesi CDU/CSU ve SPD yöneticileri tarafından şiddetle reddediliyor. Bu nedenle ilk kez bir üç partili koalisyon kurulmak zorunda kalınacak. Seçimin galibi olarak SPD bir sonraki hükümeti kurmak için net bir yetki aldı. Federal hükümetteki ilk “trafik ışığı” koalisyonu, üç parti de oylarını artırdıkları için, seçim galiplerinden oluşan bir koalisyon olacak. Ancak açık yenilgisine karşın Armin Laschet şimdiye kadar hükümeti kurma iddiasında ısrar ediyor ve bir Jamaika koalisyonu kurmaya çalışıyor. Ancak CDU/CSU içinde bu yaklaşıma karşı eleştirel sesler de artıyor. Infratest Dimap’ın seçmen anketine göre seçmenlerin yaklaşık üçte biri büyük koalisyon, hemen hemen dörtte biri trafik ışığı koalisyonu ve beşte biri de Jama-

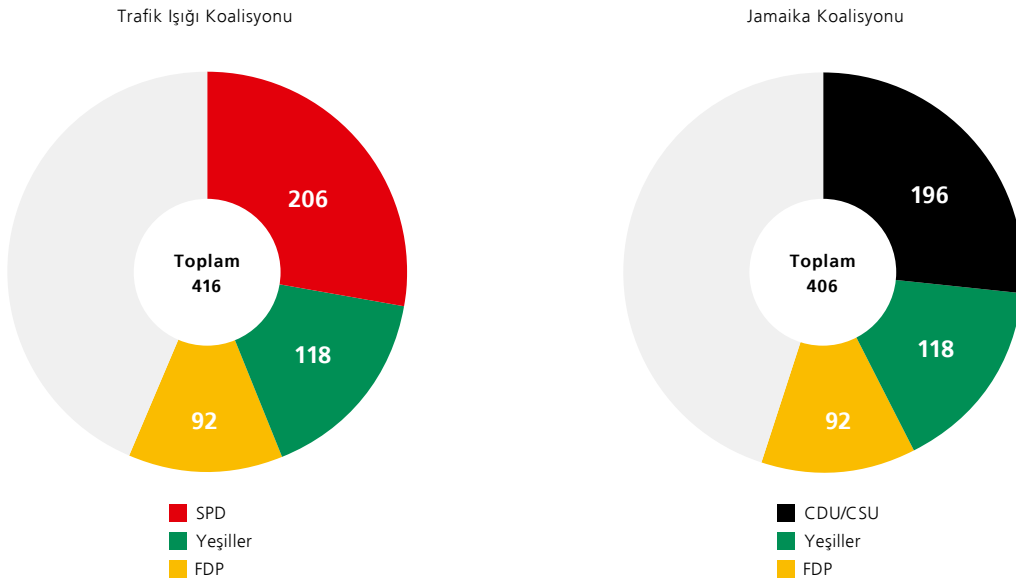
ika koalisyonunu tercih ediyorlar. Bununla birlikte parti tercihleri doğrudan karşılaştırıldığında ankete katılan seçmenlerin yüzde 50’si SPD liderliğinde bir hükümet isterken seçmenlerin sadece yüzde 29’u da CDU/CSU liderliğinde bir hükümet koalisyonunu tercih ediyor.

6.2 HERKEŞ SÖZ SAHİBİ OLMAK İSTİYOR: HÜKÜMETİN KURULMASI ZOR OLACAK

Bu kez bir hükümetin kurulması zor olacak ve muhtemelen uzun sürecek. Bu muhtemel sürecin üç nedeni var. Birinci neden güç asimetrisinin düzleşmesi. Büyük koalisyon hariç olmak üzere büyük ve küçük koalisyon ortağı arasında her zaman belirgin bir güç dengesizliği olurdu. Bu seçimlerde ise koalisyon ortakları arasındaki oy farkı çok daha az. Bu sonuçlara göre sadece bir partinin “yüzde 20 artı yüzde x” ile şansölye koltuğunu alabilmesi ve güç dengesinin görece olarak birbirine yaklaşması, koalisyon anlaşması ve kabin üyelerini paylaşma tartışmalarını içeren siyasi uzlaşma

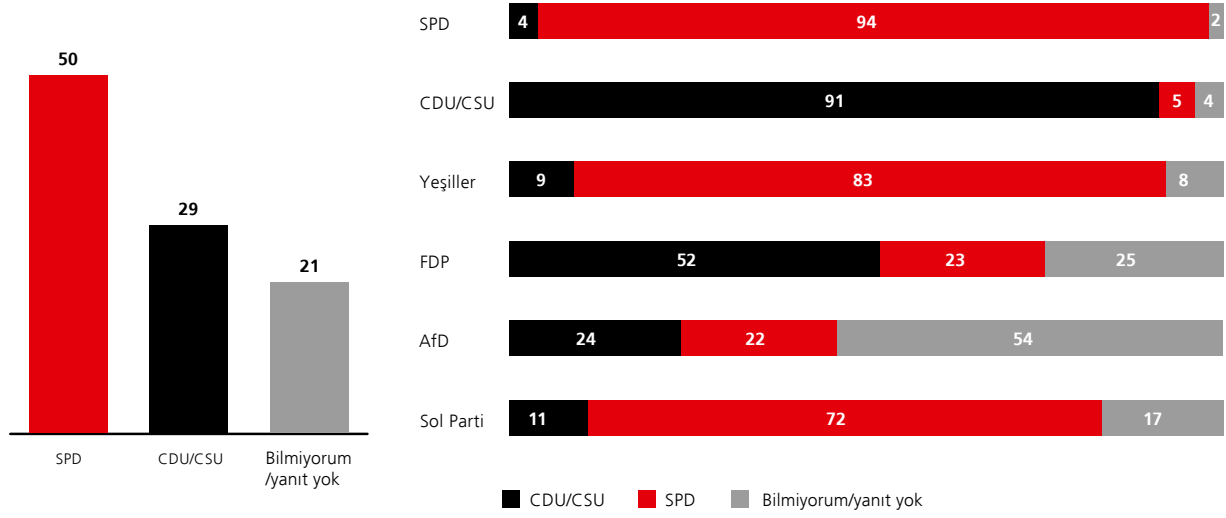
Grafik14

Aritmetiksel açıdan koalisyon senaryoları

Kaynak: Federal Seçim Kurulu Başkanı

Grafik15
Seçmenler hangi koalisyonu istiyor? (%)

İstatistiksel anakütle: Almanya'daki seçmenler
Kaynak: infratest dimap

sürecinin uzamasında etkili oluyor. Daha küçük koalisyon ortaklarına bakıldığında SPD'nin neredeyse Yeşiller ve FDP'nin oylarının toplamı kadar oya sahip olduğu akılda tutulmalıdır.

İkincisi, seçimleri kaybeden parti de çoğunluğu oluşturmayı başarır ise seçimden galip çıkabilir. Armin Laschet CDU/CSU'nun tarihindeki en felaket seçim sonucuna karşın yeni federal hükümete liderlik etmeyi hedefliyor. Ancak Armin Laschet'in bu proje için CDU/CSU'da sağlam bir desteğe sahip olup olmadığı sorusuna şüpheli demek az kalır. Sonuçta Federal Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana en kötü seçim sonucundan sorumludur. Yine de Yeşiller ve FDP açısından bakıldığında zayıflamış bir müzakere ortağı daha çekici görünecektir, çünkü böylece görüşmelere geniş kapsamlı taleplerle gidebilirler.

Üçüncü neden ortada bir senaryonun olmaması ve sürecin "açık uç"lu olmasıdır. Kesin çoğunluğun olmadığı bu gibi durumlarda, hükümet kurarken nasıl bir yol izleneceğine dair anayasal bir talimat bulunmuyor. Kim kiminle müzakere eder? Ne hakkında? Ne zaman? Küçük koalisyon ortakları büyük ortakla buluşmadan önce kendi aralarında ortak pozisyonlar mı belirleyecekler? Yoksa iki büyük parti inisiyatifini ele alarak, ortak bir çerçeve mi belirleyecekler? Müzakere yeteneğini en iyi gösteren, bu duruma uygun şekilde hazırlanmış ve en cazip teklifi sunabilen parti başarılı olacaktır.

7

SONUÇ

2021 Federal Meclis seçimleri bir dönüm noktasıdır: Bu seçim büyük değişimleri beraberinde getirebilecek tarihi bir seçimdir. Partilerin yüzde 40'la, küçük bir ortakla birlikte hükümet kurduğu dönemler geçmişte kaldı ya da ancak istisnai durumlarda tasavvur edilebilir. Bunun yerine şu anda iki partinin 20 artı x, üç partinin 10 artı x ve diğer partilerin yüzde 10'un altında olması durumu söz konusudur. Partilerin önündeki görev farklı planları, hedefleri ve projeleri bir koalisyon kimliğinde birleştirmektir. Seçmenler net bir şekilde ülkenin modernleştirilmesi lehinde karar verdiler. Net bir programın yanında farklı toplumsal gruplarla köklü bağlar ülkenin modernleşmesine önemli katkıda bulunacaktır. SPD burada avantajlı konumdadır, çünkü bu analizin gösterdiği gibi, çok farklı toplumsal kesimlerde yüksek onay oranlarına sahiptir. Yeşiller ve FDP'nin fikirleri ve siyasi çevresi ile ülkenin refahını artıracak ilginç bir koalisyon ortaya çıkabilir. Böylece sosyal adaleti, iklimi korumayı ve ekonomiyi savunan partiler Almanya'da yeni bir sosyal sözleşmenin yolunu açabilirler.

GRAFİKLER LİSTESİ

sf

- 5 Grafik 1
2021 Federal Meclis seçimi – ikinci oylar (parti oyları)
- 6 Grafik 2
2017 Federal Meclis seçimine göre oy kaybı ve oy artışı
- 6 Grafik 3
20. Federal Meclis’te milletvekili dağılımı
- 7 Grafik 4
Doğu-Batı karşılaştırması – ikinci oylar
- 9 Grafik 5
Yaş grupları
- 9 Grafik 6
İş/Meslek
- 11 Grafik 7
Hangi üç politika alanı sizin 2021 Federal Meclis seçiminde oy verme tercihinizi en çok etkileyecek?
- 12 Grafik 8
SPD’nin oy geçişleri
- 13 Grafik 9
Yeşiller’in oy geçişleri
- 13 Grafik 10
CDU/CSU’nun oy geçişleri
- 14 Grafik 11
Seçime katılmayanların oy geçişleri
- 15 Grafik 12
Sizin değerlendirmenize göre bu partilerden hangisi Federal Meclis seçimlerinde şimdiye kadar en ikna edici seçim kampanyasını yürüttü?
- 16 Grafik 13
Size göre başbakan adayının politika yapma tarzı hangi özellikleri yansıtıyor?
- 18 Grafik 14
Aritmetiksel açıdan koalisyon senaryoları
- 19 Grafik 15
Seçmenler hangi koalisyonu istiyor?

YAZARLAR HAKKINDA

CATRINA SCHLÄGER,

Mayıs 2021'den bu yana Friedrich-Ebert-Stiftung'un Analiz ve Planlama Departmanı başkanlığını yürütüyor. Daha önce Uluslararası Politika Analizi Birimi Başkanlığı ve Şanghay Ofisi Başkanlığı gibi FES'in uluslararası departmanında farklı görevlerde bulundu.

MARTIN GÜTTLER,

Friedrich-Ebert-Stiftung'un Analiz ve Planlama Departmanı'nda farklı projelerde uzman olarak görev yaptı. Daha önce ise vakfın Saksonya-Anhalt eyalet bürosunda uluslararası çalışmalarda bulundu ve Berlin Belediye Başkanlığı ofisinde çalıştı.

JAN NIKLAS ENGELS,

Friedrich-Ebert-Stiftung'un Analiz ve Planlama Departmanı'nda gelecekle ilgili yönelimler ve senaryolar üzerinde uzman olarak çalışıyor. Daha öncesinde ise Budapeşte Ofis müdürlüğü gibi FES adına yurtiçi ve yurtdışında çeşitli görevlerde bulundu.

KÜNYE

Yayınlayan:

Friedrich-Ebert-Stiftung Derneği
Türkiye Temsilciliği
Mehmet Ali Bey Sk. 12/4
34353 Beşiktaş / İstanbul
Türkiye
<https://turkey.fes.de/>

Yayın Sorumlusu: Henrik Meyer, FES Türkiye Ülke Temsilcisi
İlgili Program Yöneticisi: Cihan Hüroğlu
İletişim: contact.tr@fes.de

Çeviri: Tamer İlbuğa

Görsel Uyarlama: Berkay Yahya Bostan

Bu yayının orijinali FES Diskurs Serisi altında "Analyse zur Bundestagswahl 2021: Eine historische Bundestagswahl mit einem roten Comeback" başlığı ile yayınlanmıştır.

Yayında ifade edilen görüşler Friedrich-Ebert-Stiftung'un görüşlerini yansıtmak zorunda değildir. Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) tarafından yayınlanan eserler FES'in yazılı izni olmadan ticari amaçlı kullanılamaz. FES Yayınları seçim kampanyaları için kullanılamaz.

© Kasım 2021

Friedrich-Ebert-Stiftung

1925'te kurulan Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) Almanya'daki geleneği en eskiye dayanan siyasi vakıftır. Friedrich Ebert'in mirasına bağlılığını sürdüren vakıf sosyal demokrasinin temel değerleri olan özgürlük, adalet ve dayanışma gibi, sosyal demokrasi ve özgür sendika fikrini savunur.

Friedrich-Ebert-Stiftung sosyal demokrasiyi özellikle şu alanlarda destekliyor:

- Sivil toplumun güçlenmesi için siyasi eğitim olanaklarının sağlanması
- Politika danışmanlığı
- 100'den fazla ülkede bulunan yurtdışı temsilcilikleri ile uluslararası işbirliği
- Yetenekli öğrencilere burs vermek
- Sosyal demokrasinin kolektif belleğini arşiv ve kütüphane ile korumak.

2021 FEDERAL MECLİS (BUNDESTAG) SEÇİM ANALİZİ

Tarihi Federal Meclis Seçiminde Kırmızının (SPD'nin) Geri Dönüşü

2021 Federal Meclis seçimleri bir dönüm noktasıdır: Bu seçim büyük değişimleri beraberinde getirebilecek tarihi bir seçimdir. SPD geri döndü ve Almanya Federal Meclisi'ndeki en güçlü meclis grubu oldu. İkinci oyların yüzde 25,7'sinin alınmasındaki başarı SPD şansölye adayı Olaf Scholz ile yakından ilişkilidir. Angela Merkel dönemi ise CDU/CSU'nun tarihindeki en kötü seçim sonucu olan yüzde 24,1 ile sona erdi.

CDU/CSU 2017 Federal Meclis seçimlerine kıyasla 8,9 puan kaybetti. Yeşiller yüzde 14,8 ile tarihindeki en iyi sonucu elde etti, ancak seçimlerde açık ara üçüncü olarak hedefledikleri başbakanlık koltuğunu alamadı. Dördüncü sırada oylarını çok az artıran (0,7 puan) ve ikinci oyların yüzde 11,5'ini alan FDP yer alıyor.

Partilerin yüzde 40'la, küçük bir ortakla birlikte hükümet kurduğu dönemler artık geride kaldı ya da sadece özel bir durum olarak düşünülebilir. Bu seçim sonucu yeni bir koalisyon aritmetiğini de beraberinde getirdi. CDU/CSU ve SPD yöneticileri büyük koalisyonun devamını reddettikleri için gelecek hükümet üçlü bir koalisyondan oluşacak. SPD seçimin kazananı olarak bir sonraki hükümeti kurmak için net bir yetki aldı. Federal düzeydeki ilk "trafik ışığı" koalisyonu seçim galiplerinden oluşan bir koalisyon olacaktır çünkü her üç parti de seçimde oylarını artırmıştır.

Daha fazla bilgi için:
www.turkey.fes.de